

Policy för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet Alingsås kommun

---

Typ av styrdokument: Policy
Beslutande instans: Fullmäktige
Datum för beslut: ÅÅÅ-MM-DD, § xx
Diarienummer: XX

Gäller för: Kommunövergripande
Giltighetstid: Tillsvidare
Revideras senast: 2027
Dokumentansvarig: MR-strateg

Bakgrund

Sverige ratificerade FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2008. Konventionen förtydligar vad som krävs för att personer med funktionsnedsättning ska kunna åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Konventionen berör alla samhällsområden och ställer krav på alla som arbetar i offentlig sektor. År 2015 antog FN Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling. De globala målen anger hur ett samhälle ska byggas för att inkludera alla dess invånare utan att någon stängs ute. Delmålen i Agenda 2030 pekar tydligt ut ett antal områden där insatser för personer med funktionsnedsättning särskilt behövs. Det gäller områden som utbildning, arbetsmarknad, ojämlikhet, tillgänglighet till transportsystem samt tillgång till offentliga miljöer. Se Agenda 2030 mål 4, 8, 10 11 samt 16 för exempel.

Riksdagen beslutade 2017 att det nationella målet och inriktningen för funktionshinderspolitiken är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning (Socialutskottets betänkande 2017/18:SoU5). Målet ska uppnås och inriktningen sättas med FN:s konvention som utgångspunkt och ska även bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas i större utsträckning. Barnkonventionen (artikel 23) stärker barn med funktionsnedsättnings rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp till att aktivt delta i samhället.

Omfattning för policyn

Denna policy omfattar alla förtroendevalda i Alingsås kommun samt anställda under kommunstyrelsen och samtliga nämnder i kommunen. Policyn gäller även för de kommunala bolagen och räddningstjänstförbundet, under förutsättning att de antar den som sin egna interna policy.

Policyn ersätter inte befintlig lagstiftning för personer med funktionsnedsättningar, utan är en del i processen för att förändra samhället som ska leda till att undanröja brister och hinder som begränsar tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning. Det finns en rad frågor av stor betydelse för personer med funktionsnedsättning som beslutas på statlig och regional nivå. Sådana frågor berörs inte i policyn.

Syfte och målsättning

Kommunen har ansvar att underlätta för människor med funktionsnedsättning genom att skapa möjligheter för alla, oavsett funktionsförmåga, att vara delaktiga i samhället på jämlika villkor. Alingsås kommun vill med denna policy förstärka sina insatser för att göra samhället tillgängligt för alla medborgare.

För att uppfylla ansvaret att öka tillgänglighets-, delaktighets- och jämlikhetsperspektiven i Alingsås kommuns verksamheter ska vi:

- Förankra tillgänglighets-, delaktighets- och jämlikhetsperspektivet i kommunens verksamheter.
- Förbättra tillgängligheten för människor genom att säkerställa att Alingsås kommun arbetar utifrån universell utformning inom samtliga områden.
- Samtliga kommunala verksamheter ska utgöra förebilder i att skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att delta i arbetslivet.
- Vid varje förändring i den fysiska miljön i kommunen, inomhus såväl som utomhus, ska funktionsnedsättningsperspektivet särskilt beaktas.
- Kvalitetssäkra alla kommunala arrangemang med utgångspunkt i denna policy.
- Bevaka den politiska utvecklingen som berör frågor relaterade till personer med funktionsnedsättning.

Metod

Funktionshinder i så väl inomhusmiljöer, utomhusmiljöer som digitala miljöer finns att hantera i alla kommunens verksamheter. För att komma igång med arbetet att åtgärda hindren har riksdagen pekat ut fyra grundprinciper, som samtliga kommuner är ålagda att följa. Arbetet med de fyra grundprinciperna ska ske parallellt.

De fyra grundprinciperna är:

1. Principen om universell utformning
2. Befintliga brister i tillgängligheten
3. Individuella stöd och lösningar för individens självständighet

4. Förebygga och motverka diskriminering

Dessa fyra principer och arbetssätt är beroende av varandra. Genom att arbeta med universell utformning minskar riskerna att skapa nya brister i tillgängligheten. Universell utformning syftar på att samhället utformas med medvetenhet om den variation som återfinns i befolkningen och gör det möjligt för personer med funktionsnedsättning att verka i vardagen på samma villkor som människor utan funktionsnedsättning. I takt med att vi identifierar och tar bort brister i samhället, kommer behovet av individuella stöd delvis att minska. För vissa personer kommer individuella stöd och lösningar däremot alltid att vara nödvändiga. Ett tillgängligt samhälle, eller individuellt stöd för en person, tar dock inte bort risken att denne utsätts för diskriminering på grund av sin funktionsnedsättning. Därför behöver icke-diskriminering genomsyra allt arbete kommunen utför.

Organisation

Hela kommunorganisationen behöver bidra för att uppnå tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet i kommunen. Ansvaret vilar både på den politiska organisationen och på tjänsteorganisationen. Nedan förtydligas vilket ansvar som åligger respektive nivå i organisationen.

Kommunfullmäktige

Beslutar om den policy för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet som ska gälla för kommunen.

Kommunstyrelsen

Ansvarar för samordningen av arbetet kring tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet samt för råd och stöd i frågor gällande detta. Kommunstyrelsen tolkar vid behov policyn och övriga styrdokument på området. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning av policyn. Uppföljning regleras enligt kommunens styrmodell.

Nämnder

Är ytterst ansvariga för arbetet med tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet inom sitt verksamhetsområde. Det är upp till varje nämnd att besluta vilka konkreta åtgärdsförslag som krävs för att nå målsättningen om full tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet inom respektive nämnds ansvarsområde. Exempelvis skrivs åtgärdsförslag in som en del i verksamhetsplanen eller i befintliga övergripande handlingsplaner.

Rådet för mänskliga rättigheter

Fungerar som referensorgan för kommunen i arbetet med tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet.

MR-strateg

Har det övergripande ansvaret att leda, samordna och stötta i arbetet med

funktionshinderfrågor. Arbetet sker i samråd med ledningen i samtliga förvaltningar och styrelser samt med ledamöter i MR-rådet.

Medarbetare

Alla medarbetare ansvarar för att bidra till en arbetsmiljö och verksamhet som är tillgänglig och bidrar till delaktighet och ett mer jämlikt samhälle. Alla medarbetare inom hela kommunorganisationen har ett ansvar att uppmärksamma brister i arbetet med tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet. Brister ska framföras till närmsta chef som vidtar nödvändiga åtgärder.

Definitioner

Funktionsnedsättning

Beskriver nedsättning av funktionsförmåga, som kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell (enligt Socialstyrelsens termbank). Funktionsnedsättning innefattar många olika variationer i mänskliga förmågor och funktioner.

Funktionshinder

Är en begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. En person kan inte ha ett funktionshinder, utan det är något som uppstår i samspel mellan en person med funktionsnedsättning och olika typer av hinder i miljöer.

Tillgänglighet

Handlar om att kunna ta del av den fysiska miljön och kunna ta sig runt i samhället. Det handlar även om att kunna få tillgång till information och kommunikation och att kunna använda produkter, miljöer, program och tjänster.

Delaktighet

Inom funktionshinderområdet används begreppet delaktighet om det som uppstår i samspelet mellan individ och en tillgänglig miljö. Det som avgör möjligheten till delaktighet är tillgängligheten i samhället och de förutsättningar som skapats för individen. Möjligheten för var och en, oavsett funktionsförmåga, till delaktighet rör alla områden i samhället, till exempel på arbetsmarknaden, i skolan eller i offentliga miljöer.

Jämlikhet

Innebär alla individers lika värde. I politiska sammanhang avser termen även individernas lika inflytande och lika sociala förhållanden, som tydligast manifesteras i den allmänna och lika rösträtten.

Intersektionalitet

Är ett begrepp som används för att beskriva hur olika former av diskriminering, som rasism, sexism, homofobi, klassicism och funktionsnedsättning, samverkar och samverkar för att påverka en persons upplevelse av diskriminering och marginalisering.

Detta innebär att en person kan uppleva diskriminering på grund av flera olika aspekter av sin identitet samtidigt. Till exempel kan en svart kvinna uppleva både rasism och sexism, vilket kan leda till en unik form av diskriminering och marginalisering som är annorlunda än vad en vit kvinna eller en svart man kan uppleva.

Intersektionalitet är en viktig teori eftersom den visar att diskriminering inte är enkelspårig och att det är viktigt att förstå hur olika aspekter av en persons identitet samverkar för att skapa unika erfarenheter av diskriminering och marginalisering. Detta är viktigt för att skapa ett mer inkluderande och rättvis samhälle för alla människor.

Diskrimineringslagen

Skyddar individer mot diskriminering. Lagen skyddar inte exempelvis organisationer och företag. Förbudet mot diskriminering innebär att lagbrott har begåtts om någon exempelvis blir nekad något, missgynnad eller är ovälkommen utifrån någon av diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrunderna

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder